

KENNISPUNT

lokale politieke partijen

Reactie op de Wet op de Politieke Partijen

Het Kennispunt Lokale Politieke Partijen is positief over de beoogde Wet op de Politieke Partijen, omdat deze een wettelijke basis biedt voor een subsidieregeling voor lokale en regionale politieke partijen. Wij zijn bovendien blij dat er vertrouwen is in het werk van het Kennispunt en dat we dit mogen doorzetten. Wij zien ook verbeterpunten en stellen een paar rigoureuze wijzigingen voor. Die hebben we opgesteld in samenspraak met vertegenwoordigers van lokale politieke partijen. We organiseerden twee klankbordgroepen over de Wet en een online enquête. In totaal leverden ruim 300 vertegenwoordigers van lokale partijen input voor deze reactie.

Subsidie naar lokale partijen!

Het grootste bezwaar tegen de Wet is dat de subsidieregeling voor decentrale partijen niet volledig besteed wordt aan de politieke partijen die nu geen subsidie ontvangen. Wij pleiten er daarom voor de subsidieregeling zo te herzien dat deze optimaal ten goede komt aan lokale politieke partijen. Alleen op die manier kan een gelijk speelveld ontstaan voor alle politieke partijen.

Om dit te realiseren presenteren wij hier twee voorstellen. Het eerste is het meest vergaand, het tweede is een alternatief daarop:

- **Vergaande voorstel: incidentele subsidie 100% naar lokale politieke partijen**
Er zijn grote stappen nodig om een gelijk speelveld te creëren tussen lokale politieke partijen en lokale afdelingen van landelijke partijen. Ruim een derde van de raadszetels in ons land is in handen van lokale partijen. Dat betekent dat zij flink moeten investeren: in de selectie en voorbereiding van kandidaten, in ledenwerving, in communicatie met inwoners via online media en bijeenkomsten, in een goede campagne. Die investering hebben lokale partijen altijd zelf georganiseerd. Als we de werking en het belang van onze democratie serieus nemen, dan is een gelijk speelveld vanzelfsprekend. Daarvoor is een inhaalslag nodig. De € 8,1 miljoen die drie jaar lang beschikbaar is, is een goede eerste stap.
- **Alternatief: variabel deel subsidieregeling 100% naar lokale politieke partijen**
De subsidieregeling biedt een basisbedrag van € 250 per politieke partij. Hierna blijft een bedrag over dat op een variabele manier verdeeld wordt. Wij stellen voor om dit variabele deel alleen aan decentrale partijen te besteden die geen gebruik kunnen

maken van een landelijk partijbureau. Dit zou ook betekenen dat de verdeelsleutel over gemeenten, provincies en waterschappen herzien moet worden. Immers in de provincies zijn nauwelijks lokale partijen actief, terwijl in de beoogde wet wordt voorgesteld om 20% van het variabele deel toe te kennen aan politieke partijen die actief zijn op provinciaal niveau.

Geen steun voor verdeelsleutel op basis van inwoneraantal

Uit het bovenstaande vloeit voort dat we, in lijn met wat de respondenten in onze enquête aangaven, het voorstel om de verdeelsleutel te baseren op inwoneraantal, niet steunen. De kosten van alle lokale partijen om hun politieke vereniging goed te laten functioneren, zijn in hoofdlijnen gelijk en rechtvaardigen niet zulke grote verschillen als het voorstel in de Wet veroorzaakt. De basiskosten voor (online) communicatie, ledenwerving, opleidingen, kennisvergaring, het voorbereiden van de verkiezingen, campagnes en het besturen van de partij zijn gelijk. Misschien dat een partij in een grote stad meer folders moet laten drukken, maar die meerkosten zijn verwaarloosbaar. Ook het organiseren van bijeenkomsten voor inwoners is niet per se duurder in een stad dan in een plattelandsgemeente. In plattelandsgemeenten zijn meer dan 30 kernen eerder regel dan uitzondering. Je moet dan veel kosten maken om in al die kernen bereikbaar en zichtbaar te zijn.

Een bijkomend nadeel van het voorstel is dat er onevenredig veel geld gaat naar lokale afdelingen van landelijke partijen, die beter scoren in de stad dan in kleinere plattelandsgemeenten. Het voorstel benadeelt daardoor lokale partijen, en draagt daarmee bij aan een oneerlijk speelveld.

De meeste respondenten stellen dat de verdeelsleutel op basis van het aantal raadsleden het eerlijkst is. Wij stellen dan ook voor om de verdeelsleutel in die zin aan te passen.

Transparantie donaties en organisatie goed, maar wel met realistische bedragen

De Wet stelt voor om transparantieregels in te voeren die openbaar maken hoe de interne organisatie van een politieke vereniging is geregeld (hfd 2, artikel 10). Het gaat hier om de procedures voor kandidaatstelling en benoeming van het partijbestuur, de procedure en vaststelling van de kandidatenlijst en de voorwaarden voor het lidmaatschap. We zijn hier heel positief over en willen als Kennispunt lokale partijen ondersteunen om gedegen keuzes te maken over de procedures die hen het beste passen.

Een ander deel van de Wet gaat over de transparantie van donaties (hfd 6). Hier hebben we een aantal voorstellen ter verbetering. Dit onderdeel is ook in de enquête uitgebreid aan bod gekomen. Een grote meerderheid van 88,6% is het ermee eens dat er transparantie-eisen komen voor het registreren van giften en donaties, omdat dit de garantie bevordert dat politieke partijen onafhankelijk opereren. Een voorwaarde is wel dat alle ontvangers van subsidie aan dezelfde eisen moeten voldoen en dat de manier waarop de registratie van giften gebeurt, niet moet leiden tot bureaucratie.

Ruim de helft van de respondenten vindt het bedrag van € 50 te laag. Veel lokale partijen zijn kleine vrijwilligersorganisaties. De administratieve last om kleine bedragen te registreren is te groot voor hen. Lokale partijen vrezen ook dat donateurs zullen afhaken, wanneer hun

naam en gegevens openbaar worden of dat deze informatie onheus gebruikt gaat worden. Een reëel drempelbedrag is volgens ons tenminste € 250 voor individuen en € 500 voor stichtingen of verenigingen.

Structurele subsidie voor wetenschappelijk bureau en Kennispunt

Twee derde van de lokale partijen ziet een bureau dat wetenschappelijk en toegepast onderzoek doet ten behoeve van lokale partijen, als een verrijking. Zo'n wetenschappelijk bureau kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de decentrale democratie en het functioneren van lokale partijen daarin. Het opbouwen van kennis door onderzoek en dialoog heeft meerwaarde. We pleiten er daarom voor om een budget beschikbaar te stellen voor het inrichten van een wetenschappelijk bureau voor lokale politieke partijen en dit te financieren uit hoofdstuk 3.

Daarmee samenhangend vinden wij het onjuist dat het Kennispunt uit de incidentele subsidie gefinancierd wordt met slechts € 350.000 per jaar, terwijl de landelijke partijbureaus jaarlijks € 24,5 miljoen verdelen. Wij pleiten ervoor om hoofdstuk 3 aan te passen, waardoor een structurele basisfinanciering van ten minste € 700.000 beschikbaar komt voor een landelijke ondersteuningsfunctie van lokale politieke partijen.

We lichten onze bijdrage aan de internetconsultatie graag toe!

www.lokalopolitiepartijen.nl